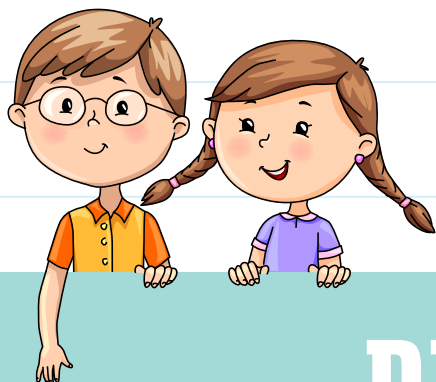

מחברת מארגנת

לסייעת בתוכנית ניצנים

בגן הילדים

תשפ"ב - 2021

יזום והנחיה מקצועית

לילך ברקאי, ממונה ארצית תוכנית הצהרונים הלאומית, משרד החינוך

שותפים לדרך

חיים הלפרין, מנהל היחידה לתוכניות משלימות למידה, משרד החינוך
יורם אדלר, מדריך ארצי ביחידה לתוכניות משלימות למידה, משרד החינוך

שותפים לחשיבה, פיתוח ונתיבה

צוות מטה ניצנים ביחידה לתוכניות משלימות למידה, משרד החינוך
האגף לחינוך קדם יסודי

האגף לחינוך מיוחד

עיצוב גרפי: גלית סבג "טו דו דיזיין"

הוצאה לאור: גף הפרסומים, משרד החינוך

© כל הזכויות שמורות למשרד החינוך

תשפ"ב 2021-2022

תוכן עניינים

4 פניה אישית

5 הגדרת תפקיד הסייעת בצהרון

6 חלק א' - סדר היום בצהרון

6 חשיבות סדר היום

7 רכיבי סדר היום

9 תוכנית חינוכית שנתית

11 דוגמה לתוכנית שבועית

12 עקרונות מנחים להפעלה בחינוך המיוחד

14 חלק ב' - כלים חינוכיים ומגוון פעילויות

14 דרכים לקרוא סיפור עם הילדים

15 עצות לפעילות מוצלחת

15 הארוחה כהזדמנות חינוכית

18 הצעות לפעילויות סביב הארוחה

24 החצר כמרחב למידה

25 משחקים חברתיים להפוגה והנאה

27 כלי להתבוננות לסייעת/מסגרת

28 חלק ג' - כלים ודגשים ארגוניים

28 קשר עם צוות הבוקר - דגשים להידוק הקשר

28 קשר עם הורים - עצות לתקשורת מקדמת

29 רשימת משתתפים

31 משימות ודברים שחשוב לי לזכור

46 חלק ד' - נהלים והנחיות

46 התפתחות מקצועית

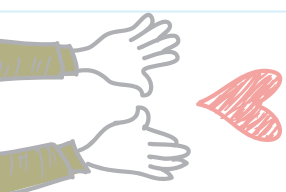
48 חוזר מנכ"ל

50 התכנסות, נוכחות ושחרור הילדים

50 נהלים הקשורים לחצר

51 הנחיות לעזרה ראשונה

55 מלפונים לשעת חירום

סייעת/ת יקרה/ה

תוכנית "ניצנים" היא תוכנית הצהרונים הלאומית של משרד החינוך לגילאי 3-8. תוכנית חינוכית המעשירה את עולמם של התלמידים ומאפשרת להם להכיר עולמות תוכן חדשים. מקדמת כישורים אישיים, חברתיים קוגניטיביים ורגשיים ומותאמת לגיל התלמידים וזמן הפעילות.

במסגרת תפקידך את שותפה לעשייה החינוכית בצהרון לאורך כל שעות הפעילות. עבודתך בשיתוף פעולה מלא עם המובילה/ה משפיעה באופן ישיר על הצלחת התוכנית החינוכית בצהרון לשביעות הרצון של הילדים וההורים.

בנוסף, אחראית על הגשה מכבדת של ארוחת הצהרים, תוך הקניית ערכים ומיומנויות ומהווה מודל לחיקוי עבור הילדים בצהרון.

מחברת זו, באה ללוות אותך ולסייע לך באופן אישי במהלך עבודתך בצהרון, בהתאמת התכנים והפעילויות לקבוצת הילדים, במידע שימושי ובאפשרות לתיעוד העשייה.

אנו מאחלים לך עשייה ברוכה ומקווים שתראי במחברת כלי שרת אשר פותחת ערוצי חשיבה ועשייה בעבודתך המשמעותית!

לילך ברקאי

ממונה תוכנית הצהרונים הלאומית
משרד החינוך

חיים הלפרין

מנהל היחידה לתוכניות משלימות למידה
משרד החינוך

תפקיד הסייע/ת

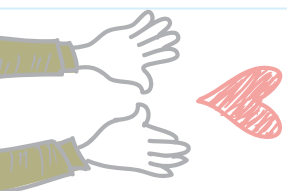
על מנת למלא את תפקידך באופן מיטבי ולסייע לך בעבודתך, מובאים בזאת תחומי האחריות והפעולות לביצוע במהלך עבודתך בצהרון.

תפקידים בתחום פדגוגי

1. השתתפות בשיבות תכנון העבודה ותכנון פעולות הצטיידות, אחסון החומרים ושימוש בהם.
2. תמיכה בקבוצות הילדים, תסייע ותתווך בפעולות יצירה או משחק, זרימה חופשית בתיאום עם המובילה.
3. השגחה וסיוע לילדים בעת הפעילות בחצר על פי התכנית החינוכית בתיאום עם המובילה.
4. ביצוע משימות פדגוגיות בתיאום עם מובילת הצהרון.
5. תמיכה ביצירת אקלים חינוכי מיטבי – המושתת על מרחב לדיאלוג, גבולות ונוכחות.
6. קיום שיח סביב הארוחה בזמן ארוחת הצהריים ותווך רכיבי המזון בארוחה.

תפקידים בתחום המינהלי-ארגוני

1. הכנת הסביבה החינוכית לקראת תחילה ובמהלך הפעילות- סידור וקישוט מרחבי הפעילות, חלוקת חומרים ואביזרים וכו', בהלימה לפעילות הפדגוגית.
2. שמירה על ניקיון המוסד, הסדר והארגון של הציוד והחומרים.
3. ארגון ותחזוקה שוטפת של כלל המרחבים בצהרון כולל מרחבים ייחודיים (פינות הפעילות, גינה, פינת חי, פינת ליטוף וכו').
4. ביצוע עבודות ניקיון יסודיות במרחבי הצהרון.
5. טיפול פיזי והיגייני בילדים (כגון: החלפה, הפשטה והלבשה, רחיצה ועזרה בנטילת ידיים), תוך עידוד הילדים לטפל בעצמם.
6. אחראית על תחום הזנת הילדים בצהרון: הכנת מצרכי המזון לקראת הארוחה, עריכת השולחן לארוחות והגשת המזון תוך ווידוא בטיחות המזון בהתאם להנחיות הבטיחות. כל אלו יעשו בשיתוף הילדים כולל פינוי השולחן וכלי האוכל.
7. ישיבה עם הילדים במהלך הארוחה.
8. עזרה בהשגחה על הילדים במשך זמן פעילות הצהרון וסיוע בשליחתם הביתה בסוף יום.
9. הגשת עזרה ראשונה או סיוע למובילה בהגשת עזרה ראשונה בעת הצורך.
10. ביצוע סריקה בטיחותית וביטחונית בטרם יציאת הילדים לחצר.
11. פיזור הילדים בצורה מבוקרת תוך כדי פתיחה וסגירה של השערים ווידוא כניסה למוסד רק של מבקרים מורשים באישור המובילה.

חלק א' - סדר היום בצהרון

תוכנית "ניצנים" שמה דגש על תכנון מוקדם ועל ביצוע עקבי של סדר יום בצהרון.

בבסיס דרישה זו, קיימת ההבנה שתכנון סדר היום בצהרון מבעוד מועד כמו גם אחזקה שלו ושמירה עליו ברמה יומית יכולים לקדם אקלים חינוכי המאפשר שגרה נוחה ורגועה יותר לעשייה כמו גם לטפח ולשפר יכולת מקצועית וביצועית של הצוותים.

סדר יום מאפשר לצוותים לתכנן מבעוד מועד את מבנה היום בהתאמה לתנאים הייחודיים של מסגרות "ניצנים" תוך התחשבות מרבית בצורכי הילדים.

יחידת הזמן בצהרונות "ניצנים" היא כ- 20 דקות, פרט לפעילות הפתיחה וההתכנסות שאורכה כ- 5-7 דקות.

חשיבות סדר יום מובנה וסדור

א. מייצר תחושה של יציבות וקביעות לילדי הצהרון. סדר יום מובנה וקבוע מקנה שגרה המייצרת ביטחון אישי ומקדמת תחושת מוגנות ומקטין אירועי אלימות.

ב. מאפשר ליצור איזון לילד בין מצבים הדורשים מאמץ מוגבר לבין מצבים של הרפיה.

ג. מזמן פעילויות בחירה ופעילויות מתוכננות - ישנה חשיבות לשילוב של כל אחד מסוגי הפעילויות להתפתחותו של הילד.

ד. מזמן פעילות בקבוצות מגוונות כדי לענות על צרכים שונים. כך למשל, פעילות משותפת במליאה מאפשרת את ה"יחד" של הילדים הפועלים בקבוצה אחת וחווים חוויות משותפות. לעומתה, פעילות בקבוצה קטנה יכולה לאפשר לילדים למידת עמיתים וטיפוח מיומנות של שיתוף פעולה ויצירת קשר קרוב בין המבוגר לילד שהוא הכרחי לכל תהליך צמיחה.

ה. מקשר בין יכולת הריכוז של הילדים לבין משך זמן הפעילות - כל רכיב מרכיבי הזמן דורש מהילדים מאמץ מסוג אחר ובעוצמה שונה.

ו. מאפשר עבודה סדורה ומובנית לצוותים במסגרות.

ז. מגדיר לצוותים מה עליהם לעשות בכל אחד מפלחי הזמן השונים.

רכיבי סדר היום בצהרון

למה הכוונה?	מה עליי לארגן בסביבה החינוכית?	מה כוללת הפעילות?	דוגמות לביצוע	אופן הפעילות: איך נעשה זאת?
רכיבי סדר היום: פתיחה התכנסות				
פתיחה קצרה המזמנת מעבר נוח, רציף וסדור בין פעילות הבוקר לצהריים. (5-7 דקות)	התכנסות בסביבה נעימה ומאפשרת התאמת סביבת הלמידה לפעילות	בדיקת נוכחות הצגת סדר יום סבב "מה נשמע?"	* משהו נעים שאמרו לי היום * מה למדתי חדש היום. * עם מי היה לי נעים לשחק היום. * מעשה טוב שעשיתי היום. * שיר שפותח את היום (מומלץ לקיים שיח סביב השיר). * מוסיקה שמתנגנת. * משחק מסירת כדור לחבר או תפיסת מטפחת תוך קריאה בשמו.	* איסוף במליאה * מפגש * שירה * מוסיקה * משחק חברתי * פעילות גופנית
רכיבי סדר היום: הארוחה כהזדמנות חינוכית				
הארוחה כאמצעי להקניית הרגלים, מיומנויות וערכים	ישיבה סביב שולחנות ערוכים בסביבה אסתטית, נעימה ומזמינה	הארוחה כאמצעי להקניית הרגלים, מיומנויות וערכים בקרב הילדים א. טרום הארוחה - הצגת התפריט היערכות לקראת הארוחה: סידור וארגון מקום הארוחה, ניקיון השולחן ושטיפת ידיים. ב. מהלך הארוחה - חלוקת האוכל, דקלום/ ברכה, אכילה, הקניית הרגלי אכילה. שיח סביב התפריט, קבוצות המזון, היתרונות התזונתיים ושיח חברתי. ג. סיום הארוחה - פינוי, ניקוי והתארגנות לפעילות הבאה. * ככלל הילדים שותפים בכל שלבי הארוחה.	* מינוי תורנים אחראים לחלוקת המזון ולפינוי * ברכה או דקלום לפני הארוחה * שיח בריאותי על רכיבי הארוחה * שיח על בחירת המזון - המלצת היום או מבקר מסעדות * שיח חברתי במהלך הארוחה	* סביב שולחן * שיחה * הצגת מידע

למה הכוונה?	מה עליי לארגן בסביבה החינוכית?	מה כוללת הפעילות?	דוגמות לביצוע	אופן הפעילות: איך נעשה זאת?
רכיבי סדר היום: פעילות העשרה חינוכית				
פעילות העשרה בעלת אופי הפגתי, פעיל וחוויתי. על הפעילות להיות מתוכננת מראש, תחומה בזמן, באחריות מובילת הצהרון ובנוכחות של מבוגר מצוות הצהרון. * יש לגלות רגישות וגמישות לצורכי הילדים, לדוגמה: ילד המתקשה להשתתף בפעילות, לאפשר לו לעסוק בפעילות מתאימה לו.	הפעילות יכולה להתקיים בתוך המבנה או מחוצה לו, בחללים ובחצר המסגרת החינוכית	פעילויות מהתוכנית החינוכית/פעילות נבחרת ממגוון תחומים: חברתי, העשרתי, אומנותי, גופני, רגשי.	* קריאת סיפור / שיר / דקלום סביב נושא * המחזה של טקסט * יצירה בחומרים מגוונים * שיח חברתי בנושאים רלוונטיים מחיי הילדים * משחקי קופסה מותאמי גיל * משחקי כדור * משחקים "של פעם" * פעילות גופנית יזומה-אפשרות לשימוש באביזרי ספורט * משחק חצר מכוון ומשחק חצר חופשי * חוגים בתחומי האומנויות * מתן ביטוי לעיסוק בתחביבים	* מרחבי בחירה * מפגש קבוצתי * מפגש פרטני * משחק אישי/ זוגי-קבוצתי * איסוף במליאה * משחק מכוון בחצר
רכיבי סדר היום: סיום - התכנסות לסיכום היום והיערכות לקראת פיזור				
איסוף ילדי הצהרון לקראת סיום היום והפיזור הביתה	התכנסות בסביבה נעימה ומאפשרת התאמת סביבת הלמידה לפעילות	בדיקת נוכחות סיכום היום	* סיכום של המובילה בשיתוף ילדי הצהרון. - "מה היה לנו היום?" - "ממה נהניתי / לא נהניתי היום בצהרון?" - "כיצד אני מרגיש בסיום הפעילות?" - "מה אעשה היום בבית?" - "למי אגיד היום תודה?" * מתן ביטוי לרצונות סיכום היום ע"י הילדים. * מתן ביטוי לחוצרים.	* איסוף במליאה * מפגש * משחק חברתי * המחזה * שיר * פעילות גופנית * הצגת תוצר אישי או קבוצתי

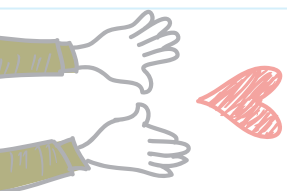
תוכנית חינוכית שנתית

נושא לכל חודש. הנושאים נבחרו בשיתוף האגף לחינוך קדם יסודי.

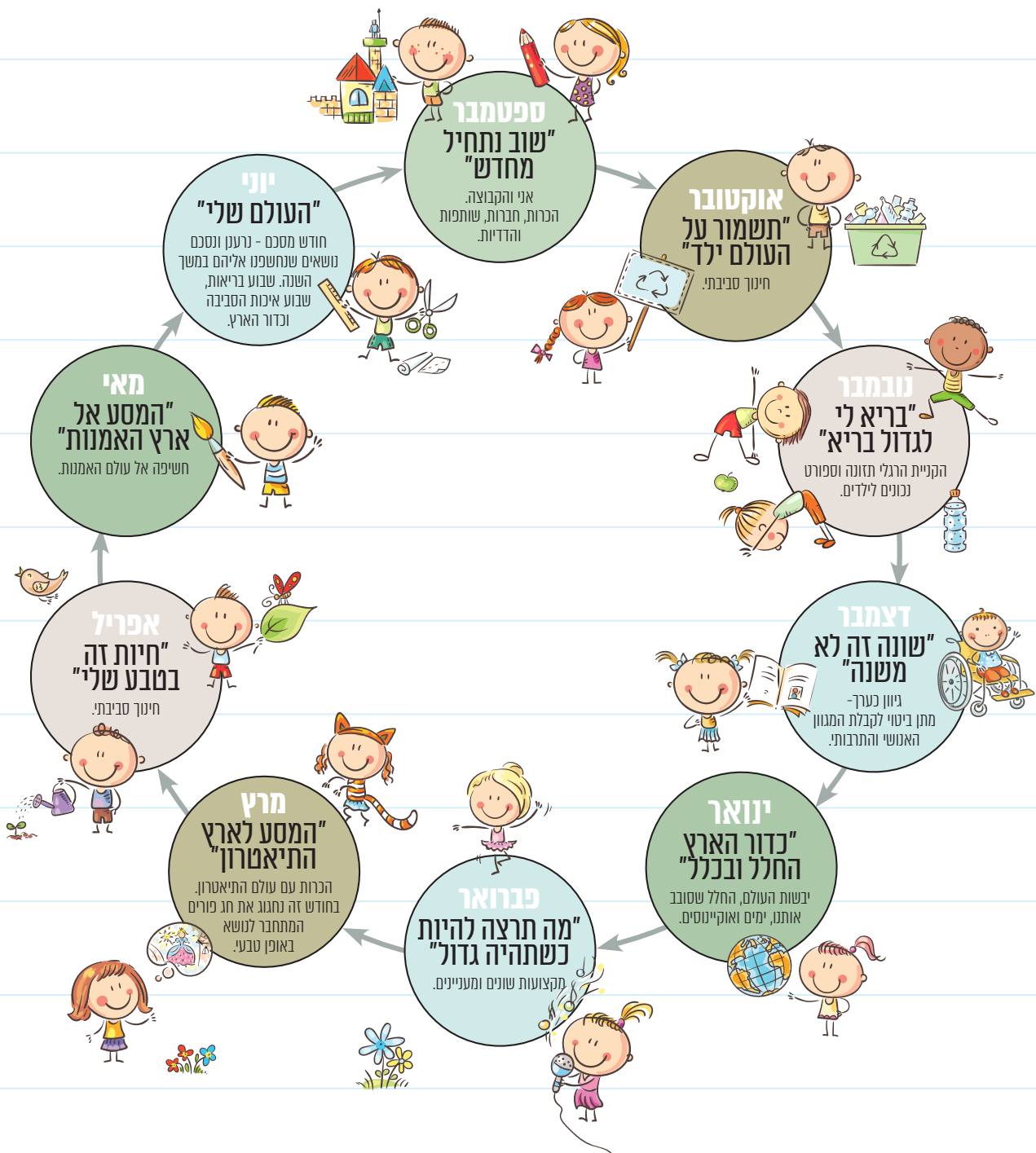
לכל נושא נבנתה תוכנית העשרה חינוכית הכוללת פעילויות לכל חלק מרכיבי סדר היום בצהרון ניצנים.

התוכנית מכוונת להעשרת עולם הידע של הילדים, לפיתוח מיומנויות קוגניטיביות, תוך-אישיות, בין-אישיות וגופניות ולהקניית ערכים. כל זאת, באמצעות משחקי חברה, משחקי תנועה, יצירות, פעילויות חקר וניסויים, משחקי דמיון, שיח במליאה, פעילויות סביב שירים ועוד.

ניתן למצוא את התוכניות החודשיות בפורטל עובדי הוראה - המרחב הפדגוגי - צהרונים ניצנים - תיק למובילים.

תוכנית חינוכית שנתית

*הנושאים המועדכנים לכל שנה מופיעים בפורטל עובדי הוראה – מרחב פדגוגי- תיק למובילים

דוגמה לתוכנית שבועית

נושא חודשי: הקבוצה שלנו נושא שבועי: מכירים את חברי הקבוצה

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי
התכנסות ופתיחה 5-7 דקות				
בדיקת נוכחות הצגת סדר יום סבב "מה נשמע" מפגשים עם חיוכים - בובת חבר (פעילות עם בובת יד)	בדיקת נוכחות הצגת סדר יום סבב "מה נשמע" מקצבים ומשחקים (שיר פותח)	בדיקת נוכחות הצגת סדר יום סבב "מה נשמע" מילים בחרוזים (דקלום פותח)	בדיקת נוכחות הצגת סדר יום סבב "מה נשמע" איך אני מרגיש היום? הבעות פנים ושפת גוף	בדיקת נוכחות הצגת סדר יום סבב "מה נשמע" נפגשים ומשחקים מסירת כדור לחבר
הארוחה כהזדמנות חינוכית				
ארוחת צהריים * מינוי תורנים שבועיים אחראים לחלוקת המזון ולפינוי * ברכה או דקלום לפני הארוחה * שיח על בחירת המזון - המלצת היום	ארוחת צהריים * ברכה או דקלום לפני הארוחה * שיח בריאותי על רכיבי הארוחה - חידת היום	ארוחת צהריים * ברכה או דקלום לפני הארוחה * שיח על בחירת המזון - המלצת היום	ארוחת צהריים * מינוי מבקר מסעדות ושיח על המלצותיו * שיח חופשי	ארוחת צהריים * הכנת סלט ירקות על ידי ילדי הצהרון * שיח חופשי
פעילות העשרה חינוכית				
פעילות לבחירה במרחבי הגן נעים להכיר, בעקבות הספר 'תגדי איך קוראים לך'	פעילות לבחירה במרחבי הגן בעקבות השיר "שלום לכם"	פעילות לבחירה במרחבי הגן היד שלי אומרת שלום	פעילות לבחירה במרחבי הגן חוג העשרה	פעילות לבחירה במרחבי הגן הכירו את חברי קבוצת הצהרון
התכנסות לסיכום היום והיערכות לקראת פיזור				
הולכים הביתה עם מילה טובה	נחשו מה חסר	משחק הכיסאות	יוגה	תערוכת סיכום השבוע

*יחידת הזמן בצהרונים ניצנים היא כ- 20 דקות, פרט לפעילות הפתיחה וההתכנסות שאורכה כ- 5-7 דקות.

עקרונות מנחים להפעלה בחינוך המיוחד

- < חשוב לקיים קשר של צוות הגן הקבוע עם הצוות אשר מוביל את תכנית ניצנים בדגש על ילדים עם צרכים מיוחדים המשולבים במסגרות הרגילות ובחינוך מיוחד – עדכון על היבטים משמעותיים.
- < כלל הפעילויות המוצעות יותאמו לילדים עם צרכים מיוחדים המשולבים במסגרות, בהתאם לעקרונות המפורטים בהמשך. פעילויות אלה ניתנות ליישום גם במסגרות לחינוך מיוחד.
- < קיימת חשיבות לשמור על סדר יום קבוע תוך שמירה על רצף יומי קבוע. יש צורך בהכנה לקראת תכני סדר היום והפעלת סדר היום בהתאם למתוכנן, במידה וחל שינוי בסדר היום מומלץ להכין את הילדים לשינוי ככל שניתן.

עקרונות להתאמת הפעילויות לילדים עם צרכים מיוחדים

1. התאמה לגיל הילד ולרמת התפקוד – בחירת התכנים והפעילויות בהתאם לגיל הכרונולוגי של הילד מחד ולרמת התפקוד שלו מאידך.
2. הנגשה – התאמת הפעילויות והסביבה הפיזית והלימודית לצרכי הילד:
 - < הנגשה סביבתית וטכנולוגית – הוספת עזרים ואביזרים הנדרשים לילד בשל צרכים מיוחדים ולשם השתתפות בפעילויות, ובכללם גם עזרים טכנולוגיים כגון: מחשב תקשורת, אייפד, טכנולוגיה מסייעת.
 - < הנגשה לימודית/הנגשה קוגניטיבית באמצעים כגון: פישוט לשוני, פישוט הליכים, תווך ושימוש בסמלים.
3. תווך, המחשה והדגמה לקראת הפעילות, במהלכה ובסיומה, באמצעות:
 - < תווך של הידע והמושגים הנדרשים להשתתפות בפעילות.
 - < הצגת תכנים, משימות והסברים בדרגות קושי שונות.
 - < פירוק משימות והוראות לשלבי משנה, פירוק שאלות לשאלות משנה.
4. המחשת התכנים באמצעות: מוצג/חפץ, דגם, תצלום, סמל, מלל כתוב ודבור, סרט, כלים אמנותיים ועוד.
5. שימוש באמצעי תקשורת תומכת וחליפית (תת"ח), בעזרים טכנולוגיים, בסביבות מתוקשבות ומותאמות.
6. התנסות ותרגול – למידה תוך התנסות פעילה, חיבור למצבי חיים ולעולמו של הילד; תרגול באמצעות חזרות מגוונות ומשחקי תפקידים.
7. טיפוח מיומנויות חשיבה – הבנייה של הפעילויות והמשימות ברמות חשיבה שונות (מהקונקרטי למופשט).
8. התאמה של השיח למאפייני התקשורת של הילדים באמצעות:
 - < זימון מגוון ערוצים לביטוי ולהבעה עצמית כגון: דיבור, יצירה, תנועה.
 - < שימוש במגוון אמצעי הבעה ותקשורת, לרבות תקשורת תומכת חליפית ועזרים טכנולוגיים בהתאם לצרכים מיוחדים.

9. ליווי השיח באמצעים חזותיים, המקדמים את הבנת השיח הדבור ומאפשרים יישום של כללי שיח מקובלים.

10. שימוש במגוון משלבי שפה, תוך התאמה לרמת התפקוד השפתי מחד ותוך חשיפה למשלבים גבוהים יותר מאידך:

◀ פישוט לשוני (אך לא דלות לשונית) בהתאמה לגיל ולרמת התפקוד של הילדים.

◀ פירוש מילים קשות, שימוש במילים נרדפות, שימוש בדוגמאות.

◀ דיבור בקצב מותאם תוך הקפדה על בהירות ושפה תקינה.

עקרונות להתאמת פעילויות תנועה לילדים עם צרכים מיוחדים

הפעלת הפעילות תוך יישום העקרונות הכללים המופיעים בפתיח, לצד עקרונות ייחודיים לפעילויות הקשורות בתנועה ומחול:

◀ ביצוע הפעילויות תוך התייחסות ליכולות ולמגבלות המוטוריות של הילד.

◀ עידוד תנועה ומחול על אף מגבלות מוטוריות ואחרות, זימון פעילויות של תנועה חופשית לצד תנועה מתוכננת או ריקוד נתון.

◀ קידום מיומנויות שפה ותקשורת תוך כדי הפעילות האמנותית כגון: לימוד מילים חדשות, עידוד שיח, המללה של התהליך והצגת התוצר.

◀ קידום מיומנויות חברתיות תוך כדי הפעילות האמנותית כגון: אופני פניה לחבר או למבוגר, עבודת צוות על משימות משותפות ופרגון הדדי.

עקרונות להתאמת סיפורים לילדים עם צרכים מיוחדים

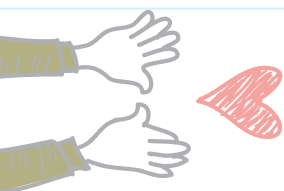
הפעילות תתבצע תוך יישום העקרונות הכללים המופיעים בפתיח, לצד עקרונות ייחודיים לסוג פעילות זו:

◀ בחירה של סיפורים מותאמים למאפייני התפקוד של הילדים באופן המכבד את גילם הכרונולוגי, תוך חיבור לעולמם האישי.

◀ הקראה של ספרים, סיפורים ודקלומים, תוך שימת דגש על חוויית ההנאה הספרותית-אמנותית.

◀ פירוש מילים קשות ולימוד מילים חדשות המופיעות בסיפור וחיוניות לשם הבנתו.

◀ שילוב משחקי תפקידים והמחזה המסייעים להנגשה של הסיפורים.

חלק ב' - כלים חינוכיים ומגוון פעילויות

דרכים לקרוא סיפור עם הילדים

יש לתת את הדעת על המקום שבו מקריאים את הסיפור. רצוי לייצר מרחב שמאפשר הקשבה ונראות טובה של הספר, למשל: הילדים ישבו על שטיח במעגל ובקבוצות קטנות.

מלים חדשות ומורכבות רצוי לפרש בזמן הקראת הסיפור, בכדי להרחיב את אוצר המילים ולחבר את הסיפור לילדי הגן.

באילו דרכים ניתן לספר סיפור?

הקראת הסיפור מתוך הספר

לאיורים המקוריים בספר יש משמעות להבנת הטקסט ולפיתוח דמיון הילדים.

סיפור בהמשכים

סיפור אשר יסופר לילדים במספר מפגשים. הכוונה בעיקר לסיפור ארוך או לספר מותח.

יתרון: המשכיות הפעולה, יצירת סקרנות אצל הילדים, יצירת מחויבות לנושא.

סיפור בעזרת תיאטרון בובות

בחרו דמויות מתוך סיפור, צלמו, ציירו או הכינו אותן בדו ממד או בתלת ממד, לדוגמה: בובות אצבע, בובות כפפה, בובות צלליות, או דמויות על שיפוד.

לשיטה זו יתרון בולט מאחר שהיא מאפשרת לשותף את ילדי צהרון ניצנים בהכנת הדמויות. בדרך זו, הסיפור הופך למוחשי יותר.

סיפור רצפה

חלקו את הסיפור לכרטיסיות כאשר בכל כרטיסייה רשמו משפט אחד או שניים מהסיפור שילווה בציור רלוונטי. במהלך הקריאה הניחו על הרצפה את הכרטיסיות, אחת ליד השנייה, באופן שבו יוכלו כל חברי הקבוצה לראות אותן.

לסיפור הרצפה יתרון בולט והוא שניתן לראות את כל הסיפור מתחילתו ועד סופו.

סיפור בשקפים או בעזרת מצגת

צלמו את הסיפור על גבי שקפים או עבדו אותו למצגת במחשב והציגו אותו לילדים באמצעות מטול שקפים או מקרן מולטימדיה. בדרך זו, כל חברי הקבוצה יוכלו לראות את חלקי הסיפור השונים בבירור.

כובע מספר

חבשו כובע על הראש כשבכל צד של הכובע מופיעה דמות מהסיפור.

בכל פעם שמזכירים את הדמות, מסובבים את הכובע כך שהפתק שעליו מופיעה הדמות שמסופר עליה יהיה מול הילדים.

עצות לפעילות מוצלחת

- < **התאמה** - בדקו את מידת ההתאמה של תכנית הפעילות והפעילויות ליכולותיהם ההתפתחותיות של ילדי הצהרון, משך הפעילות בהתאם ליכולת הקשב והמיומנויות המוטוריות והקוגניטיביות הנדרשות
- < **מוכנות** - נסו בבית, הכינו את כל הציוד הנדרש מראש, הגיעו מוכנים וודאו כי לא חסר שום דבר לצורך הפעילות. אל תפתיעו את עצמכם ואת ילדי צהרון ניצינים. חשוב שתקדישו זמן מבעוד מועד לתכנון ולתכנים.
- < **גמישות מבנית** - תכנית הניתנת לבחירה ולשינוי. דאגו תמיד לפעילויות חלופיות. לעתים יש אילוצים, כמו: מזג אוויר גשום או לחלופין שרב, הפעילות אינה מתאימה, ילדי הצהרון לא רגועים ואין קשב. איננו יכולים לחזור מראש את כל התרחישים, ולכן תמיד נישא באמתחתנו "בנק פעילויות".
- < **פעילות מגוונת** - שתיתן מענה לכלל ילדי הצהרון המשתתפים ותיצור אצלם עניין.

הארוחה כהזדמנות חינוכית

- השהייה בצהרון כוללת ארוחת צהרים חמה המזמנת הקניית יסודות ערכיים וחינוכיים בנושא תזונה, בריאות הגוף והנפש. לתזונה תפקיד מרכזי בהתפתחות הילד ובשמירה על בריאותו.
- הארוחה מזמנת חשיפה לאוכל בריא, עידוד אכילת פירות וירקות, העדפת שתיית מים על פני משקאות מתוקים, הפחתה עד כדי הימנעות ממאכלים עתירי שומן וסוכר.
- אנו ממליצים על הגשה מרכזית לשולחן (תוך הקפדה על ההנחיות) מאחר שהיא מזמינה את ילדי הצהרון להיות שותפים בהתארגנות הארוחה ותורמת לעצמאותם בבחירת המזון, בהתאמת הכמות לדרישותיהם, בהתחשבות בחבריהם ובהפיכת האווירה לנעימה וחברותית יותר.

סייעת/ת יקרה,

את אחראית על הגשת ארוחת צהריים חמה ומזינה לילדים בצהרון. תפקידך הוא משמעותי ובעל אחריות רבה החל מקבלת המזון, ההערכות לארוחה יחד עם הילדים ועד להערכות לפעילות החינוכית הבאה. את מהווה מודל לחיקוי בעבור הילדים בשיבה ליד השולחן. כדאי לזכור שהארוחה מזמנת הקניית יסודות ערכיים וחינוכיים בנושא תזונה, בריאות הגוף והנפש.

תפקידי הצוות החינוכי:

א. בתחילת שנה"ל יש לפנות להורים ולברר אם יש בצהרון ילדים אלרגיים או ילדים המגלים רגישות כלשהי למזון מסוים, כגון: גלומן, לקטוז, אגוזים ובוטנים וליידע את כלל צוות הצהרון. באם קיים ילד אלרגי יש יש **לנהוג על פי נוהל ולשמר סביבה בריאה ומוגנת לכלל הילדים ובכללם הילד האלרגי.**

ב. **למבוגר ישנו תפקיד חשוב ומהותי**, הוא מעביר לילדים מסרים, ערכיים ואף משמש מודל לחיקוי לשיבה ליד שולחן.

ג. מומלץ שצוות הצהרון יהווה דוגמה, יסייע לילדים ליהנות מהאכילה. **חשוב ביותר לשבת עם הילדים בזמן הארוחה.**

ד. חשוב לבנות שפה מתאימה שתתייחס לתחושות הרעב והשובע של הילדים ולשליטה הפנימית שלהם בתהליך האכילה.

ה. **להקדיש זמן ומחשבה למעיימה** – ילדים נרתעים מאוכל חדש. הדרך בה נציג להם את האוכל תשפיע על בחירת המזון שלהם.

ו. לארגן ולהתארגן ביחד לפני ארוחת הצהריים.

ז. להשתמש בהזדמנות הגדולה של הארוחה **ללמד מיומנויות וליצור תרבות אכילה.**

ח. ניתן לעשות שימוש בארוחה להפיק מידע, ליצור ייצוגים, לפעול על-פיהם ולפתח אותם בהמשך.

ט. במסגרת הצהרון יש לקדם פעילויות המאפשרות לילד להיות שותף פעיל בהן.

י. מומלץ למנות תורנים.

ארגון הסביבה לקראת הארוחה:

< מומלץ לארגן את השולחנות בהתאמה לשיבה בקבוצות קטנות וקבועות באופן בו כל איש צוות יצטרף לקבוצת ילדים.

< חשוב לאפשר לילדים לקחת מערמת צלחות את הכמות המתאימה לכל שולחן על מנת שימנו באופן משמעותי את הכלים בהתאמה למספר הסועדים.

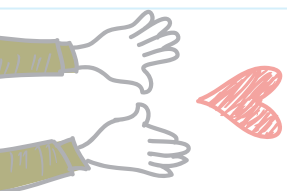
- < התורנים אשר עורכים את השולחן יתאימו לכל סועד ספל וסכו"ם- סכין, מזלג וכף.
- < כדאי להציע לילדים להמציא דקלומים שונים לפני הארוחה ובכל שבוע ניתן להחליף את הדקלום לפי בחירת הילדים.
- < במסגרות הממ"ד והמחוז החרדי יש להקפיד על הברכות המקובלות לפני ואחרי הארוחה בנוסף לדקלומי הילדים.
- < ניתן להכין קובץ ברכות המרכז בתוכו את הברכות לשימוש הילדים
- < ניתן להציע לילדים **להכין יחד את התפריט השבועי** על מצע שיבחרו (לכתוב, לאייר ולקשט).
- < לשוחח על הגיוון בסוגי המזון לאורך השבוע, על מרכיבי הארוחה: עיקרית, תוספת וירקות.
- < לאפשר לתורני השבוע לבחור איך להגיש את התוספת: סלט ירקות חתוכים דק או ירקות מסודרים בצלחת וסלט פירות.
- < לפני כל ארוחה תורני השבוע יכולים להכריז על המנות המוגשות, להציג ולחלק את התפריטים.

במהלך הארוחה:

- < להקפיד על כללי היגיינה אישית: רחיצת ידיים במים ובסבון לפני ואחרי הארוחה.
- < לעודד כישורי חיים שהארוחה מזמנת: עריכת שולחן, הגשה עצמית ופינוי השולחן.
- < לאפשר שיח בין- אישי סביב השולחן. להקשיב לילדי צהרון ניצנים ולהתעניין בנושאים המעניינים אותם.
- < חשוב שהארוחה תתקיים באווירה שקטה ונעימה.
- < חשוב לאפשר לילדים למדוג מרק, לצקת את האוכל בעצמם מתוך כלי הגשה מרכזיים שיעמדו במרכז כל שולחן.
- < ללמד אותם ולעודד אותם להשתמש במזלג וסכין. ילדים צעירים לומדים לחתוך והדבר תורם רבות גם להתפתחות המוטורית שלהם.
- < כדאי לנצל את זמן הארוחה לשיחות חולין עם הילדים.

לאחר הארוחה:

- < פינוי וארגון השולחנות לאחר הארוחה.
- < הילדים יהיו שותפים בפינוי הצלחות האישיות שלהם במידת הצורך ומיון הכלים.
- < ארגון וניקיון הסביבה - כדאי לאפשר לילדים להשתמש בממאמא ויעה ולסייע בניקיון.
- < ניתן להציע לילדים לנקות את השולחנות ולנגבם.
- < ארגון תפריט ליום למחרת יחד עם הילדים.

מינוי תורנים

- ניתן להחליט יחד עם הילדים על תדירות החלפת התורנים: מדי יום, שבוע וכו'.
- ניתן לסמן על לוח את שמות התורנים ופירוט התפקידים שלהם בתורנות.
- כדאי לבחור פריט אשר ייצג את התורן כמו למשל: סרט על הצוואר, כובע מיוחד שנכין עם הילדים, סינרים מתאימים ועוד.

הצעות לתפקידי תורנים:

- ביום ראשון של השבוע יכינו התורנים את התפריט לכל השבוע.
- ניתן להציע לילדים לצייר על הפיילסמנט החד פעמי – לקשט או לכתוב ברכה או מחמאה, אמירת תודה לכל ילד.
- ניתן להציע לילדים לעצב את שולחנות האוכל בהקשר לנושא בו עוסקים בצהרון או לפי הצעות חופשיות שלהם ועוד.
- ביום התורנות הילדים ישתתפו בהכנת הסביבה לקראת הארוחה יחד עם הצוות החינוכי: כיסא לכל סועד, בחירת כלים להגשה והנחת פלייסמנטים לכל סועד.
- בסיום הארוחה כל ילד מפנה את הכלים שלו. התורנים יסייעו בפיווי הכלים המרכזיים ובארגון הסביבה לאחר הארוחה.

הצעות לפעילויות סביב הארוחה

א. פעילויות לפני או לאחר הארוחה

כללי

- "שיר של יום" – ניתן להשמיע שירים שהילדים אוהבים ובכל יום לבחור שיר אחד שנוקשיב לו יחד.
- "הסיפור השבועי" – ניתן להאזין לסיפור מוקלט אחת לשבוע במהלך הארוחה.
- "פרגון בדקה" – בכל ארוחה כדאי לעודד את הילדים לומר מילים טובות ולפרגן לחבר בפני כולם על מעשה טוב, התנהגות חברית, עזרה ועוד.
- "במה לכל ילד/ה" – אפשר שבכל ארוחה יספר ילד אחר על החוגים שלו, תחומי העניין שלו, ספרים שהוא אוהב ועוד.
- "חידה של יום" – חידות על תוספות המזון הבריאות.
- הצוות החינוכי ישמש מודל וינהל שיח רגוע ונינוח עם הילדים.

יהיה חזק ויטוס כמטוס.
ומי שאוכל גזר גדול וכתם,
עיניו יראו הכל בכל מקום.
ומי שלא יאכל תפוז ותפוח
יעוף כמו ניר ברוח.
ומי שלא יאכל חסה וצנון
לא יאכל גם שוקולד ושלגן
ומי שלא ישתה חלב ומיץ
לא יאכל קציצה ואפילו לא קציץ
כל היום יתלונן ויבכה:
מדוע אני חלש כזה.

*מומלץ לשוחח על חשיבות של אכילת
פירות וירקות

הצעות לפעילויות סביב שירים

כללים למשחק האוכל / יהודה עמיחי

מי שאוכל קציצה
ישיג בכל ריצה.
ומי שאוכל תפוז ותפוח
יהיה מהיר כמו הרוח.
ומי שאוכל לחם בחמאה
ירוצ מהר אפילו מלמאה.
ומי ששותה חלב, ערב, בקר וצהרים
אף פעם לא ילך לרופא שנים.
חסה ועגבנייה ומלפפון
נותנים כוח שמשון.
ומי ששותה מיץ, כוס ועוד כוס
יהיה חזק ויטוס כמטוס.
ומי שאוכל גזר גדול וכתם,
עיניו יראו הכל בכל מקום.
ומי ששותה חלב, ערב, בקר וצהרים
אף פעם לא ילך לרופא שנים.
חסה ועגבנייה ומלפפון
נותנים כוח שמשון.
ומי ששותה מיץ, כוס ועוד כוס

משפחה מיוחדת במינה / דתיה בן דור

יש לי משפחה מיוחדת במינה,
שכל היום אוכלת ירקות מן הגנה
אבל לכל אחד יש ירק מיוחד,
שהוא אוהב ללכל באופן מיוחד.

דוד אליעזר אוהב רק גזר,
דודה הדסה אוהבת חסה,
דוד יחיאל אוהב רק פלפל,
ודוד ארנון אוהב רק צנון
ורונית הדודנית - צנונית.

לכבוד המשפחה המיוחדת במינה,
את כל הירקות אני זרעתי בגנה
ולמי שבא אותנו לבקר,
אני נותן את מה שטעים לו ביותר.

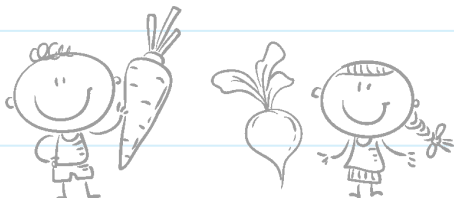
לדוד אליעזר - סלט של גזר,
לדודה הדסה - סלט של חסה,
לדוד יחיאל - סלט של פלפל,
ולדוד ארנון - סלט של צנון
ורונית הדודנית - צנונית.

בשנים לי יום הולדת פעם בשנה
כל המשפחה מתאספת בגנה
ולכבוד כלם, באופן מיוחד
מכל הירקות, אני מכין סלט

סלט מהגזר של דוד אליעזר
וגם מהחסה של דודה הדסה
וגם מהפלפל של דוד יחיאל
ומהצנון של דוד ארנון

*מומלץ למיין את הפירות והירקות לפי צבעים

חידות בנושא מאכלים

עדשים

< מי אני?

< ניתן למצוא אותי בארבעה צבעים
(כתום, ירוק, שחור וחום)

< אוכלים אותי בעודי זרע

< מבשלים אותי

< אני תורם לתחושת שובע

בורגול

< מי אני?

< אני עשוי מגרגרי חיטה מבושלת שיובשה ונגרסה
לחתיכות קטנות

< מכינים אותי סלט ידוע בשם "טבולה"

< אני משפר את תפקוד מערכת העיכול

גזר גמדי

< מי אני?

< אני שורש

< צבעי כתום

< אני גם גדול וגם ננסי

< אפשר לאכול אותי חי, מאודה, מבושל, מטוגן, אפוי
וצלוי.

< ניתן לשתות את המיץ שלי

אפונה

< מי אני?

< הצורה שלי עגולה אבל תמיד מגיעה בחבורה.

< הזרעים שלי עגולים וירוקים וגדלים בתוך תרמיל

< ניתן לאכול אותי בתבשיל, משומרת וחיה.

תירס

< מי אני?

< הצמח עליו אני גדל מגיע לגובה של כשתיים וחצי מטר

< אוכלים אותי בכל מיני צורות: פופקורן, קורנפלקס,
בקלחים ובתפוזות

< צבעי צהוב

שעועית

< מי אני?

< צורתי מורכבת מקו עקום סגור

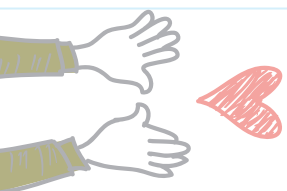
< שייכת למשפחת הקטניות

< אני מופיעה בחמישה צבעים - ירוקה, צהובה, לבנה,
שחורה ואדומה.

הצעות נוספות:

< ציירו ציור שלי

< המציאו חידות בעצמכם על הירקות, על הפירות ועל המאכלים על-פי התפריט השבועי.

חורזים חרוזים

שבו במעגל ובחרו מילים. בקשו מהילדים למצוא למילים שבחרתם חרוז מתאים.

חורזים לדוגמה:

מלפפון - עפיפון	<	בונה - רעננה
עגבנייה - אניה	<	אגס - ננס
תפוז - ארוז	<	צנון - ארנון
פלפל - ערפל	<	תמר - איתמר
גזר - אליעזר	<	רימון - פזמון
סלק - דלק	<	אפרסמון - אסימון
גמבה - במבה	<	אבטיח - שטיח
תפוח - נפוח	<	

נכון/לא נכון

הילדים צריכים לענות ולהסביר את תשובתם

- < אנכילת ירקות ופירות בכל יום עוזרת לי לגדול (נכון)
- < אנכילה מכל אבות המזון לא חשובה לגוף (לא נכון)
- < חשוב לטעום מאכלים חדשים (נכון)
- < כדאי לאכול רק ירקות ירוקים (לא נכון)
- < חשוב לאכול ירקות ופירות מכל הצבעים (נכון)
- < צבעים של סוכריות בריאים כמו צבעים בירקות ופירות (לא נכון)
- < פירות טובים יותר מממתקים (נכון)
- < מספיק לאכול פירות וירקות ב - 3 צבעים ביום (לא נכון)

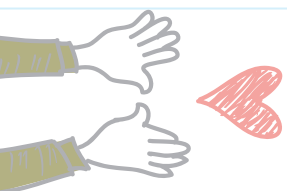

נושאים לשיח בנושא מאכלים

זמן הארוחה הוא הרבה יותר מרק תזונה: זמן הארוחה ממלא גם צרכים פיזיים, התפתחותיים, רגשיים חברתיים ותרבותיים. לכן, הוא מספק לנו הזדמנויות לפיתוח כישורים ומיומנויות רבות וזו ההזדמנות להוביל שיח בלתי אמצעי בנושאים שונים בצהרון.

דוגמות לנושאים לשיחה במהלך הארוחה:

- < מהו המאכל האהוב עליכם בבית?
- < לאיזו משפחה (פחמימות, חלבונים, ירקות או פירות) שייך כל אחד מהמאכלים שבארוחה?
- < אילו צבעים יש במאכלים שבארוחה?
- < בקשו מהילד לספר מה התפקיד שלו בבית סביב התארגנות לאכילה
- < איזה פרי/ ירק אהוב עליכם מה צבעו? מי מכיר עוד פירות או ירקות בצבע כזה?
- < מה יש בפירות וירקות, מדוע הם בריאים כל כך לגוף?
- < איזה טעמים אתם מכירים?
- < תנו דוגמא למאכל בטעם חמוץ\מתוק\מלוח
- < האם הכנתם מאכל כלשהו עם הורה/אח?

החצר כמרחב ללמידה

החצר היא חלק בלתי נפרד מהסביבה החינוכית של הצהרון ומאפשרת מרחב נוסף להתפתחות הילדים. ההתנסות במרחב תורמת להתפתחות הילדים בכל תחומי החיים ולבריאותם הפיזית והרגשית. בחצר הילדים יכולים לשחק ולהתנועע באופן חופשי וחוויתי, להשתמש באביזרים מגוונים ובמתקני המשחקים. כמו כן מתרחשות פעילויות משחקיות חווייתיות שפנים הגן לא יכול להכילן.

למשחק החופשי בחצר יש חשיבות גדולה יחד עם ההחלטה המשותפת על גבולות וכללים כדי להקנות לילדים ביטחון ובטיחות פיזית ורגשית.

מגוון הצעות לפעילויות בחצר

- ◀ זמנו משחקי תנועה בחצר שמאפשרים לכל הילדים להשתתף ולהצליח (משחק בכדור, בקופסאות קרטון גדולות ריקות, ב"ביתן התה", במתקנים)
- ◀ זמנו חומרים, אביזרים וכלים לביצוע חקר ומעקב על שינויים בטבע, ובמזג האוויר בחצר.
- ◀ מומלץ לארגן בחצר פעילויות יזומות ומונחות על ידי הצוות החינוכי יום או יומיים קבועים בשבוע: פעילויות ספורט וחברה, הפעלת מוקדי יצירה ומשחק בחומרים.
- ◀ ניתן להיעזר בהורים ביוזמות חדשות ולעודד אותם לתרום כלים, חומרים ורעיונות ולעזור בבניית מוקדי הפעילות והגינה הלימודית.

משחקים חברתיים להפוגה והנאה

קבוצת השייכות שלי

מטרת הפעילות:

- < הילדים יזהו מהי קבוצת השייכות של כל אחת מקבוצת המילים.
- < הילדים יזהו שגם הם נמצאים בקבוצת השייכות של ילדי הצהרון

מהלך:

1. להציג בפני הילדים קבוצות של מילים והם יצטרכו לזהות מהי קבוצת השייכות.
2. לומר את שמות חלק מילדי הצהרון ולשאול אותם מהי קבוצת השייכות שלהם

דוגמות:

1. ארון, כיסא, שולחן, מיטה (רהיטים)
2. מכונית, רכבת, אוטובוס, אניה (כלי תחבורה)
3. שמלה, חצאית, מכנסיים, חולצה (פריטי לבוש)
4. לגו, פאזל, פליימוביל, כדור (משחקי ילדים)
5. אדום, צהוב, ירוק, כחול (צבעים)
6. גיטרה, חליל, אורגנית, תוף (כלי נגינה)

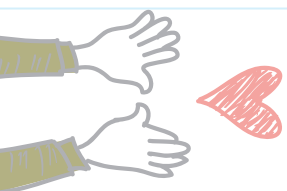
הפנים

מטרת הפעילות:

העשרה שפתית באמצעות משחקי מילים

מהלך:

1. הסייעת תציין מילה והילדים יאמרו את ההפך.
2. הילדים יצטרכו לחוד חידות לדברים שיש בהם דבר והיפוכו.

*דוגמות למילים והפכים:

חם-קר	קִיץ-חורף	שבור-שלם
שחור-לבן	ער-ישן	נקי-מלוכלך
בריא-חולה	רטוב-יבש	עקום-ישר
עשיר-עני	מלא-ריק	רחוק-קרוב

** דוגמות לחידות

הסייעת נילי ואני דני (בוגר וצעיר)
דני שיושב לידי ויוסי שיושב מולי (קרוב ורחוק)

נעים להכיר

מטרת הפעילות:

הילדים יכירו יותר לעומק את חבריהם לצהרון

מהלך:

- הסייעת תשאל את הילדים שאלות על עצמם (כל שאלה למפגש אחד) והילדים יענו/ יצרו את תשובתם
- < באילו תחומים אני טוב? (לצייר, לרקוד, לשחות, לרוץ, לשיר, לגזור, לשחק כדורגל...)
ניתן לבקש מכל ילד לצייר את מה שהוא יודע לעשות להציג בפני החברים ואלו ינחשו למה התכוון
- < מה משמח אותי? (לבקר את סבא וסבתא, לשחק עם האחים שלי, להיות בצהרון...).
- < איך אני מרגיש ומדוע? (שמחה, עצב, כעס, פחד, בושה, תסכול, התלהבות...)

כלי להתבוננות לסייע/ת במסגרת

הסייעת שותפה להתנהלות מבחינה פדגוגית, ארגונית ורגשית.

לפניכם כלי להתבוננות. הכלי מאפשר לקיים התבוננות אישית או צוותית.

באמצעות ההתבוננות ניתן לדמן בחינה של ציר הפעולה בו הסייע/ת רוצה להשתפר.

מטרת הכלי היא לעודד למידה אישית, שיפור תהליכי ביצוע ושיח עמיתים הממוקד במטרות ההתבוננות.

פועלות המצופות מהסייעת	באופן קבוע	בדרך כלל	לעיתים	לא מתבצע	משימות שעל הסייעת למלא כדי לקדם את הנושא
היבט פדגוגי					
שותפה בהפעלת הפעילויות בהתאם לסדר היום					
היבט ארגוני					
אחראית על מימוש נוהלי הביטחון והבטיחות במסגרת					
נערכת לקראת הארוחה: מסדרת, מנקה ומארגנת את מקום הארוחה - עושה זאת יחד עם הילדים					
במהלך הארוחה ממנה תורנים ומוודאת את התנהלותה התקינה של חלוקת המזון בהגשה עצמית של הילדים.					
בסיום הארוחה מארגנת לשם הפעילות הבאה					
דואגת לסביבת למידה נקייה ומסודרת לכל אורך שעות הפעילות - לרבות חדרי השירותים בהתאם לזמנים המיועדים לכך, ולא בזמן פעילויות הילדים וניקיון הגן בסוף היום					
היבט רגשי					
בונה קשר אישי עם הילדים - היכרות אישית עם הילדים פונה לילדים בצורה מכבדת					
מנהלת תקשורת עם הורים - הסברת פנים					

חלק ג' - כלים ודגשים ארגוניים

קשר עם צוות הבוקר - דגשים להידוק הקשר

למעבר רציף והרמוני בין הבוקר לצוהריים יש לקיים חפיפה קצרה בין צוות הבוקר לסייע/ת

מומלץ להגיע לצהרון מס' דקות לפני תחילתו בכדי לקבל מידע מצוות הבוקר על ילדי הצהרון בנושאים הבאים:

< ילדים שלא הגיעו לגן בבוקר.

< ילדי צהרון שיעזבו בסוף יום הלימודים ולא יישארו לצהרון.

< אירועים חריגים.

< נושאים משמעותיים בהם עסקו במהלך היום.

קשר עם הורים - עצות לתקשורת מקדמת

חלק מרכזי ומשמעותי בעבודתנו כצוותים חינוכיים הוא היכולת ליצור קשר משמעותי עם הורי ילדי הצהרון על מנת לבנות מערכת אמון וביטחון של ההורים במסגרת החינוכית.

תקשורת מיטבית עם הורים מבוססת על מספר עקרונות חשובים:

< שיח חינוכי מקצועי.

< שיתוף במידע על הנעשה בצהרון- ברמה האישית והקבוצתית.

< שיח הממוקד בילד.

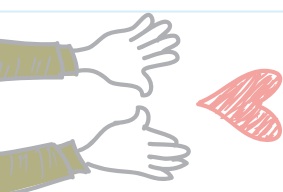
< שיתוף והתייעצות עם צוות הבוקר במקרים מורכבים בשיח מול ההורים.

רשימת משתתפים

שם הילד/ה	ת.ז	שם האם	נייד אם	שם האב	נייד אב	רגישות למזון
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						

שם הילד/ה	ת.ז	שם האם	נייד אם	שם האב	נייד אב	רגישות למזון
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						

משימות ודברים שחשוב לי לזכור

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
			כ"ד אלול / 1.9	כ"ה אלול / 2.9	

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
כ"ח אלול / 5.9	כ"ט אלול / 6.9	א' תשרי / 7.9	ב' תשרי / 8.9	ג' תשרי / 9.9	
		ראש השנה			

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
ו' תשרי / 12.9	ז' תשרי / 13.9	ח' תשרי / 14.9	ט' תשרי / 15.9	י' תשרי / 16.9	
			ערב יום כיפור	יום כיפור	
					

משימות ודברים שחשוב לי לזכור

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
י"ג תשרי / 19.9	י"ד תשרי / 20.9	ט"ו תשרי / 21.9	ט"ז תשרי / 22.9	י"ז תשרי / 23.9	
סוכות					

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
כ' תשרי / 26.9	כ"א תשרי / 27.9	כ"ב תשרי / 28.9	כ"ג תשרי / 29.9	כ"ד תשרי / 30.9	
סוכות					

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
כ"ד תשרי / 3.10	כ"ח תשרי / 4.10	כ"ט תשרי / 5.10	ל' תשרי / 6.10	א' חשוון / 7.10	

משימות ודברים שחשוב לי לזכור

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
ד' חשון / 10.10	ה' חשון / 11.10	ו' חשון / 12.10	ז' חשון / 13.10	ח' חשון / 14.10	

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
יא' חשון / 17.10	יב' חשון / 18.10	יג' חשון / 19.10	יד' חשון / 20.10	טו' חשון / 21.10	

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
יח' חשון / 24.10	יט' חשון / 25.10	כ' חשון / 26.10	כא' חשון / 27.10	כב' חשון / 28.10	

משימות ודברים שחשוב לי לזכור

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
כה' חשון / 31.10	כו' חשון / 1.11	כז' חשון / 2.11	כח' חשון / 3.11	כט' חשון / 4.11	

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
ג' כסלו / 7.11	ד' כסלו / 8.11	ה' כסלו / 9.11	ו' כסלו / 10.11	ז' כסלו / 11.11	

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
י' כסלו / 14.11	יא' כסלו / 15.11	יב' כסלו / 16.11	יג' כסלו / 17.11	יד' כסלו / 18.11	

משימות ודברים שחשוב לי לזכור

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
י"ז כסלו / 21.11	י"ח כסלו / 22.11	י"ט כסלו / 23.11	כ' כסלו / 24.11	כ"א כסלו / 25.11	

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
כ"ד כסלו / 28.11	כ"ה כסלו / 29.11	כ"ו כסלו / 30.11	כ"ז כסלו / 1.12	כ"ח כסלו / 2.12	
			חנוכה		
					

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
א' טבת / 5.12	ב' טבת / 6.12	ג' טבת / 7.12	ד' טבת / 8.12	ה' טבת / 9.12	
	חנוכה				
					

משימות ודברים שחשוב לי לזכור

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
ח' טבת / 12.12	ט' טבת / 13.12	י' טבת / 14.12	י"א טבת / 15.12	י"ב טבת / 16.12	

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
ט"ו טבת / 19.12	ט"ז טבת / 20.12	י"ז טבת / 21.12	י"ח טבת / 22.12	י"ט טבת / 23.12	

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
כב' טבת / 26.12	כג' טבת / 27.12	כד' טבת / 28.12	כה' טבת / 29.12	כו' טבת / 30.12	

משימות ודברים שחשוב לי לזכור

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
כט' טבת / 2.1	א' שבט / 3.1	ב' שבט / 4.1	ג' שבט / 5.1	ד' שבט / 6.1	

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
ד' שבט / 9.1	ה' שבט / 10.1	ו' שבט / 11.1	ז' שבט / 12.1	ח' שבט / 13.1	

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
יד' שבט / 16.1	טז' שבט / 17.1	טז' שבט / 18.1	יז' שבט / 19.1	יח' שבט / 20.1	
	ט"ו בשבט				

משימות ודברים שחשוב לי לזכור

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
כ"א שבט / 23.1	כ"ב שבט / 24.1	כ"ג שבט / 25.1	כ"ד שבט / 26.1	כ"ה שבט / 27.1	

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
כ"ח שבט / 30.1	כ"ט שבט / 31.1	ל' שבט / 1.2	א' אדר א' / 2.2	ב' אדר א' / 3.2	
		יום המשפחה			
					

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
ה' אדר א' / 6.2	ו' אדר א' / 7.2	ז' אדר א' / 8.2	ח' אדר א' / 9.2	ט' אדר א' / 10.2	

משימות ודברים שחשוב לי לזכור

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
יב' אדר א' / 13.2	יג' אדר א' / 14.2	יד' אדר א' / 15.2	טו' אדר א' / 16.2	טז' אדר א' / 17.2	

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
יט' אדר א' / 20.2	כ' אדר א' / 21.2	כא' אדר א' / 22.2	כב' אדר א' / 23.2	כג' אדר א' / 24.2	

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
כז' אדר א' / 27.2	כח' אדר א' / 28.2	כט' אדר א' / 1.3	ל' אדר א' / 2.3	א' אדר ב' / 3.3	

משימות ודברים שחשוב לי לזכור

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
ג' אדר ב' / 6.3	ד' אדר ב' / 7.3	ה' אדר ב' / 8.3	ו' אדר ב' / 9.3	ז' אדר ב' / 10.3	

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
י' אדר ב' / 13.3	יא' אדר ב' / 14.3	יב' אדר ב' / 15.3	יג' אדר ב' / 16.3	יד' אדר ב' / 17.3	
			תענית אסתר	פורים	

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
יז' אדר ב' / 20.3	יח' אדר ב' / 21.3	יט' אדר ב' / 22.3	כ' אדר ב' / 23.3	כא' אדר ב' / 24.3	

משימות ודברים שחשוב לי לזכור

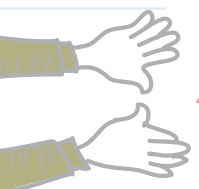
יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
כד' אדר ב' / 27.3	כה' אדר ב' / 28.3	כו' אדר ב' / 29.3	כז' אדר ב' / 30.3	כח' אדר ב' / 31.3	

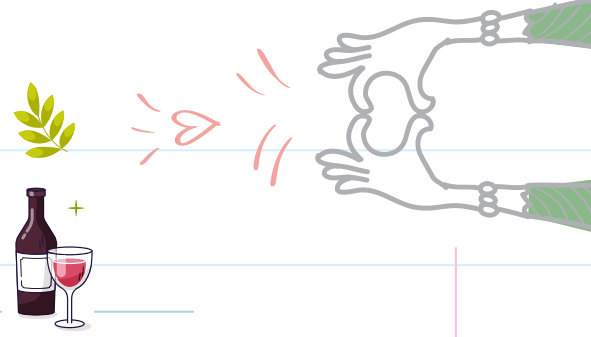

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
ב' ניסן / 3.4	ג' ניסן / 4.4	ד' ניסן / 5.4	ה' ניסן / 6.4	ו' ניסן / 7.4	

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
ט' ניסן / 10.4	י' ניסן / 11.4	יא' ניסן / 12.4	יב' ניסן / 13.4	יג' ניסן / 14.4	

17-22.4* חול המועד פסח

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
כג' ניסן / 24.4	כד' ניסן / 25.4	כה' ניסן / 26.4	כו' ניסן / 27.4	כז' ניסן / 28.4	

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
ל' ניסן / 1.5	א' אייר / 2.5	ב' אייר / 3.5	ג' אייר / 4.5	ד' אייר / 5.5	
				יום העצמאות	

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
ז' אייר / 8.5	ח' אייר / 9.5	ט' אייר / 10.5	י' אייר / 11.5	יא' אייר / 12.5	

משימות ודברים שחשוב לי לזכור

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
יד' אייר / 15.5	טו' אייר / 16.5	טז' אייר / 17.5	יז' אייר / 18.5	יח' אייר / 19.5	
ל"ג בעומר					

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
כא' אייר / 22.5	כב' אייר / 23.5	כג' אייר / 24.5	כד' אייר / 25.5	כה' אייר / 26.5	

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
כח' אייר / 29.5	כט' אייר / 30.5	א' סיון / 31.5	ב' סיון / 1.6	ג' סיון / 2.6	

משימות ודברים שחשוב לי לזכור

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
ו' סיון / 5.6	ז' סיון / 6.6	ח' סיון / 7.6	ט' סיון / 8.6	י' סיון / 9.6	
שבועות					
					

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
יג' סיון / 12.6	יד' סיון / 13.6	טו' סיון / 14.6	טז' סיון / 15.6	יז' סיון / 16.6	

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
כ' סיון / 19.6	כא' סיון / 20.6	כב' סיון / 21.6	כג' סיון / 22.6	כד' סיון / 23.6	

משימות ודברים שחשוב לי לזכור

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	
כד' סיון / 26.6	כח' סיון / 27.6	כט' סיון / 28.6	ל' סיון / 29.6	א' תמוז / 30.6	

חלק ד' - נהלים והנחיות

התפתחות מקצועית

איכות עבודת הצוותים החינוכיים בצהרונים הנה תוצר של פיתוח מקצועי איכותי ומותאם הבא לידי ביטוי בתהליכי למידה, ליווי והכשרה. השתתפות במפגשים אלו משפיעה באופן ישיר על איכות העשייה החינוכית במסגרות. משרד החינוך רואה חשיבות רבה בהכשרת הצוותים החינוכיים הפועלים בצהרונים ניצינים ומקיים הכשרה לצוותים אלו.

כלל הצוותים החינוכיים בתכנית 'ניצינים' מתוקצבים להכשרה בהיקף של 25 שעות.

האחריות על מיפוי מערך הצוותים החינוכיים ובניית הפרופיל היישובי, תכנון, ניהול ומעקב ההכשרות הוא באחריות הרשות. ביצוע ההכשרות מתבצע על ידי המנחה הפדגוגי מטעם משרד החינוך בשיתוף מנהל ניצינים ברשות. במסגרת תכנית ניצינים עומדת לרשותכם המובילים במסגרות תוכנית הכשרה ולווי:

< **הנחייה קבוצתית** - מפגשים סדורים לאורך השנה בהובלת המנחה הפדגוגי. במהלך ההכשרה תרכשו ידע פדגוגי וניהולי בתחומים השונים.

< **הנחייה פרטנית** - ליווי אישי של המנחה הפדגוגי את צוות הצהרון בדגש על ליווי ממוקד בצרכי הצוות והמסגרת. (ראה פירוט בהמשך)

ההכשרות אינן מוכרות לגמול.

על כלל המשתתפים בהכשרה להשתתף באופן סדיר במפגשי ההכשרה.

מובהר כי השתתפות בפועל בהכשרה תחשב לעובדים בתכנית כשעת עבודה לכל דבר ותזכה בתשלום בהתאם. מספר שעות ההכשרה בתשלום לעובד לא יעלה על 25 שעות.

חלוקת שעות ההכשרה

1. סה"כ 25 שעות הכשרה תחולקנה באופן הבא:

9 שעות בהובלת מנהל ניצינים ברשות

3 שעות באחריות ובהובלת מנהל ניצינים ברשות/הרכז הרשותי (לפתיחה וסיום שנה)

4 שעות - עזרה ראשונה - רענון

2 שעות בטחון ובטיחות באחריות הקב"ט

16 שעות תוכן פדגוגי בהנחיית המנחה הפדגוגי

2. קבוצת הכשרה תמנה כ- 25 משתתפים. גידול במספר המשתתפים באישור מנהלת התכנית במחוז.

3. במסגרות בהן קיים כח אדם נוסף (מעבר לנדרש בקול קורא - שני אנשי צוות בגן ואיש צוות אחד בביה"ס) יש לוודא השתתפותו בהכשרה.

מסגרת ההכשרה

- מפגשי הכשרה רציפים אחת לחודש
- שעת הכשרה היא בת 60 דקות כולל הפסקה (לא תפחת מ-45 דקות)
- מינימום 18 משתתפים ולא יותר מ-25 משתתפים. מעל 25 יש לקבל אישור מהמחוז ולצרף את האישור לתיק מנהל ניצנים ברשות.

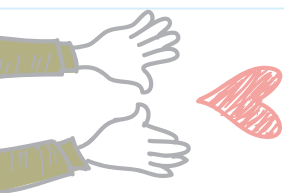
נושאים עיקריים אשר ילמדו בהכשרות צוותי החינוך של הצהרונים:

בהתאמה לשלבי הגיל: גן/ בית ספר ובהתאמה לוותק בתוכנית: שנה א או ב

- סדר יום
- פיתוח אקלים מיטבי בטוח ומוגן
- התמודדות עם התנהגויות מאתגרות של ילדים
- תקשורת עם הורים
- הארוחה כהזדמנות חינוכית וחינוך לתזונה נכונה
- טיפול תרבות ארגונית
- החצר כמרחב ללמידה
- משחק, למידה והתפתחות

לתשומת ליבכם,

בכל מפגש הכשרה יוקדש זמן להכרות עם התוכנית החינוכית החודשית.

חוזר מנכ"ל

לפניכם ראשי הפרקים מחוזר מנכ"ל ניצנים.
החוזר מכיל נהלים והנחיות להפעלת התוכנית.

החוזר נמצא בפורטל מוסדות חינוך

הוראת קבע מס' 0236 - החלפה

תאריך פרסום: ה' בכסלו תש"פ, 03 בדצמבר 2019

הוראה תקפה מתאריך: 26.9.2019

תמצית ההוראה

הוראה זו עוסקת במהותה של תוכנית "ניצנים" שבמסגרתה מופעלות מסגרות לימודיות נוספות בשעות אחר הצהריים לגני הילדים הציבוריים ולבתי הספר המתוקצבים על ידי משרד החינוך בחינוך הרשמי, בחינוך המוכר שאינו רשמי ובחינוך המיוחד. במסגרת התוכנית המשרד מסבסד גם מסגרות חינוכיות נוספות בשעות הבוקר לגני הילדים הציבוריים ולבתי הספר המתוקצבים על ידי משרד החינוך זאת במטרה לתת מענה חינוכי איכותי לצורכיהם השונים של הילדים וכן כדי להקל על ההורים ולעודד את השתלבותם בעבודה.

1. כללי

2. מטרות תוכניות 'ניצנים', אוכלוסיות היעד ומסגרת הפעילות

2.1. מטרות התוכניות

2.2. אוכלוסיית היעד

3. הצוותים המובילים במסגרות

3.1. בגני הילדים

3.2. בבתי הספר

3.3. בחינוך המיוחד, בגנים ובבתי הספר

4. סדר היום בתוכנית ניצנים - תכנים ופעילויות

4.1. כללי

4.2. מתווה סדר היום

4.3. רכיבי סדר היום

5. כוח האדם בתוכנית - תפקידים ותחומי אחריות

- 5.1. כללי
- 5.2. מנהל תוכנית ניצנים ברשות
- 5.3. מרכז התוכנית בבית הספר
- 5.4. מרכז ניצנים במחוז
- 5.5. המנחה הפדגוגי
- 5.6. בני נוער ב'ניצנים'

6. נהלים להפעלת התוכנית בחינוך הרגיל ובחינוך המיוחד בגני הילדים ובבתי הספר

- 6.1. כללי
- 6.2. בעלי התפקידים ודרכי העבודה במסגרות בגני הילדים
- 6.3. דיווח להורים על פעילות או על אירוע חריג
- 6.4. התכנסות, נוכחות ושחרור הילדים בגן ובבית הספר
- 6.5. סיום יום במסגרת ניצנים ובימי החופשה
- 6.6. נהלים הקשורים לחצר
- 6.7. הפסקות בבתי הספר

7. ביטחון, חירום ובטיחות

8. מתן שירותי עזרה ראשונה

9. הערכות מערכתית ליצירת אקלים חינוכי בטוח ולמניעת אלימות והתנהגויות לא מתאימות

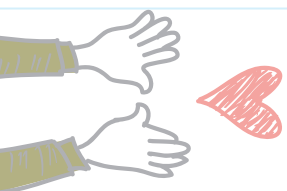
- 9.1. התמודדות עם התנהגויות מאתגרות של ילדים בגני הילדים ובבתי הספר
- 9.2. הוצאת ילד מהצהרון עקב אי־התאמה

10. הזנה ומהלך הארוחה

- 10.1. היגיינה
- 10.2. חלוקת המזון במהלך השנה ובימי החופשה
- 10.3. רגישות למזון

11. נספח הכשרות

נספח א'3

התכנסות, נוכחות ושחרור הילדים

- בשעת הגעתם של הילדים למסגרת במהלך השנה ובימי החופשה, ובעת שחרורם בסוף היום, יש לדאוג כי אחד מאנשי הצוות עומד בדלת ומשגיח על היוצאים ועל הנכנסים.
- מדי יום יש לבדוק נוכחות בתחילת הפעילות על פי רשימת הנוכחות של המסגרת.
- על כל היעדרות של ילד מהמסגרת למעלה מיומיים יש לדווח לגנת-האם ולמנהל ניצנים ברשות. בבית הספר יש לדווח לרכז הבית-ספרי.
- על הרכז ליצור קשר עם הורי הילד שנעדר החל מהיום השלישי להיעדרות.

נהלים הקשורים לחצר

- זמן הפעילות בחצר יותאם לצורכי הילדים וכן לפעילות החינוכית המתוכננת מדי יום ולתנאי מזג האוויר.
- בזמן השהייה של הילדים בחצר ובעת היערכות הגן לפעילות הבאה חובה על אחד מאנשי הצוות להיות עם הילדים ולהבטיח כי כל הילדים נמצאים בטווח הראייה כל הזמן.
- כאשר יש חצר גדולה במיוחד יש לתחום אותה באופן שכל הילדים יישארו בטווח העין של אנשי הצוות.
- אין לאפשר לילדים לשהות בתוך הגן בזמן הפעילות בחצר ללא נוכחות מבוגר.
- אם לא מוצע לילדים מוקד פעילות נוסף בגן, על שני אנשי הצוות להימצא בחצר.
- יש לשים לב שמשך השהייה בחצר לא יהיה ארוך מדי וכן שיהיה מותאם לתנאי מזג האוויר. אין לשהות בחצר כאשר מזג האוויר חם או קר מדי.

הנחיות לעזרה ראשונה

החייאה בסיסית בילדים ותינוקות

בטיחות - ודא כי לא נשקפת סכנה לך ולמטופל

- 1. הזעק עזרה -**
אם הילד לא מגיב, לא נושם או נושם בצורה לא תקינה
הזעק עזרה - חייג 101 למגן דוד אדום
ופעל בהתאם להנחיות מוקד מד"א

- 2. בקש להביא מכשיר דפיברילטור****
הדלק את הדפיברילטור ופעל בהתאם להנחיותיו
עד להגעת המכשיר, התחל מיד בביצוע עיסויי חזה

- 3. בצע 30 עיסויי חזה -**
לחץ חזק במרכז בית החזה כלפי מטה,
לעומק של 1/3 מעומק בית החזה לפחות
ומהר בקצב של בין 100 ל-120 בדקה
בתינוק (עד גיל שנה)
בצע עיסויי חזה באמצעות 2 אצבעות או 2 אגודלים
בילדים (מעל גיל שנה ועד הופעת סימני התבגרות)
בצע עיסויי חזה באמצעות יד אחת או שתיים
בהתאם לגודל המטופל

- 4. פתח נתיב אוויר -**
סלק הפרשות (אם קיימות) הטה את ראשו
של המטופל לאחור והרם את הסנטר

- 5. הנשם 2 הנשמות -**
לאחר מכן המשך בביצוע 30 עיסויי חזה
1-2 הנשמות עד להגעת צוות מד"א

* נפח הנשמה - עד לעליית בית החזה
* בצע הנשמה רק אם עברת קורס החיאה, אם לא עברת קורס בצע
עיסויי חזה בלבד ללא הנשמות
* מומלץ להנשים באמצעות מסיכת כיס

** דפיברילטור הינו מכשיר החייאה מציל חיים הנותן שוקים חשמליים

כיבוד נטפל בעילפון

עילפון הינו מצב חירום רפואי שכיח הנגרם כתוצאה מהפרעה רגעית לאספקת החמצן במוח על רקע גורמים וסיבות שונות. ברוב המקרים המטופל מאבד את הכרתו למספר רגעים בודד שלאחריהם חוזר להכרה מלאה.

כיבוד נטפל בנפגע?

- ❖ חייג מייד 101 והזעק צוות מד"א.
- ❖ יש להשכיב את הנפגע על גבו כאשר הרגליים מעט מוגבהות.
- ❖ יש להטות את ראשו מעט לאחור ולשמור על נתיב האוויר.
- ❖ יש לשחרר בגדים לוחצים.
- ❖ לאחר שהנפגע מתואשש, יש להקימו באיטיות ובהדרגה.

איסורים!
אין לשפוך מים על הנפגע
אין להכות את הנפגע

אם הנפגע אינו שב להכרה מייד, בדוק האם הנפגע נושם או מראה סימני חיים.
אם לא, התחל לבצע פעולות החייה! כמפורט בעמ' 1

חנק מגוף זר

גוף זר החודר לקנה הנשימה עלול לחסום את נתיב האוויר ולמנוע את מעבר האוויר לריאות. אחוז מקרי החנק הגבוה ביותר הוא בילדים ובקשישים.

הטיפול מתחיל במניעה!

מזון: כאשר מגישים מזון לילדים, חשוב לחתוך את המזון בצורה קפדנית ומתאימה ליכולת האכילה שלהם.

לדוגמא: נקניקיות יש לחתוך לרצועות לאורך, ענבים, זיתים ועגבניות שרי נחצה לשניים ועוד. אין לתת לילדים מתחת לגיל חמש פיצוחים וסוכריות קטנות ו/או קשות. משחקים וצעצועים: חשוב לבחור משחקים שאין בהם חלקים קטנים שהילד עלול להכניס לפה כמו גולות, חלקי לגו קטנים, כדורים קטנים וכדומה.

בבית: היו עירניים ומודעים לסכנות. הרחיקו מהילדים כל חפץ שעלול לסכן אותם כמו: מטבעות, מכסים של עטים או טושים, כדורים קטנים, גולות, חלקי לגו קטנים וכדומה.

כיצד נזהה נפגע שמשתנק (נחנק)?

- ◀ בד"כ הנפגע אוחז בגרונו או מנסה לשדר מצוקה
- ◀ הנפגע מנסה להשתעל או מתקשה בדיבור
- ◀ סימני כיחלון (צבע העור מכחיל בשפתיים ובקצות האצבעות)

כיצד לטפל בנפגע בהכרה?

אם הנפגע משתעל או משמיע קול, המשך לעודד אותו לשיעול.
אם לא, פעל מייד:

- ◀ אם הגוף הזר נראה לעין, הוצא אותו בעדינות מחלל הפה
- ◀ בילדים מעל גיל שנה ובמבוגרים בצע לחיצות ברום הבטן
- ◀ בתינוקות עד גיל שנה בצע טפיחות בין השכמות ולחיצות במרכז בית החזה עד שהגוף הזר ייצא
- ◀ חייג מייד 101 והזעק צוות מד"א
- ◀ המשך בביצוע לחיצות ברום הבטן / טפיחות בין השכמות ולחיצות חזה עד להגעת צוות מד"א

נפגע מחוסר הכרה?

- ◀ חייג מייד 101 והזעק צוות מד"א
- ◀ השכב את הנפגע על הרצפה או על מצע קשיח גבוה והתחל לבצע פעולות החייאה! **כמפורט בעמ' 1**
- ◀ אם הגוף הזר נפלט והנפגע חוזר לנשום, המשך להשגיח עליו עד להגעת צוות מד"א

כיצד לעצור דימומים?

שטף דם נגרם כאשר נוזל הדם פורץ מחוץ לכלי הדם (עורקים, ורידים).
הטיפול בשטף דם פורץ יתבצע על ידי הפעלת לחץ חזק וישיר על מקור הדימום.

ראשית אם קיימים ברשותנו, נשתמש בערכת עזרה ראשונה ובכפפות חד פעמיות.

1 כיצד נטפל בפגיעה?

נפעיל לחץ חזק וישיר על מקור הדימום עם היד ולאחר מכן באמצעות תחבושת סטרילית / מגבת / בד נקי.

2

אם הדימום לא נעצר, נפעיל לחץ נוסף באמצעות משולש בד / סדין / מגבת.

3

במקרה של קטיעה או אם הדימום אינו פוסק, נניח חסם עורקים מעל למקור הדימום.

4

חייג מייד 101
והזעק צוות מד"א.

5

** בקטיעה של איבר, יש לשמור על קירור האיבר אך להימנע ממגע ישיר עם מים או קרח.

טלפונים לשעת חירום

מגן דוד אדום - 101

משטרה - 100

מכבי אש - 102

מוקד חברת חשמל - 103

פיקוד העורף - 104

מוקד עירוני - 106

בעלי תפקידים ברשות ודרכי התקשרות:

מנהל/ת ניצנים ברשות _____ נייד _____
מנהל/ת הגן _____ נייד _____
סייע/ת הגן _____ נייד _____
מוביל/ת הצהרון בגן _____ נייד _____

נהלים במצבי חירום

מקרים של סכנת חיים

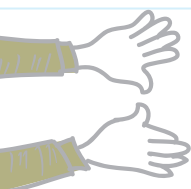
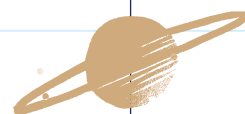
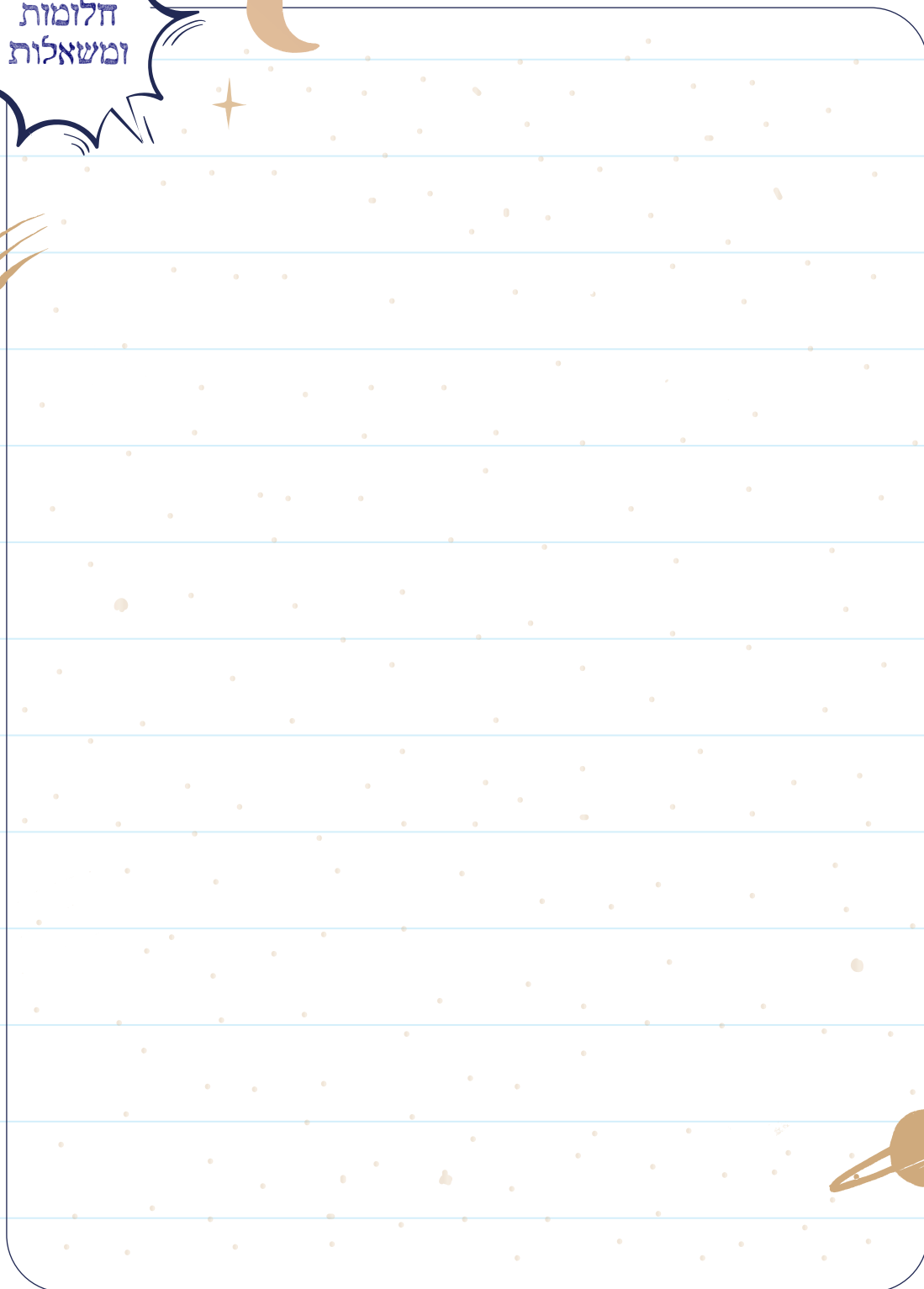
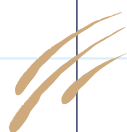
- במקרים של סכנת חיים כתוצאה מפציעה, ממחלה או מבעיית בריאות חריפה יש לפנות ישירות למד"א, בהתאם להנחיות בסעיף 2.2-83 בחוזר הוראות הקבע עד/ו(א), "שירותי עזרה ראשונה ופינוי תלמידים".
- להלן פירוט המקרים שבהם יש לפנות למד"א: שינוי במצב ההכרה, איבוד ההכרה או עילפון מכל סיבה שהיא ללא התעוררות מיידי, דימום משמעותי ומסכן חיים, פרכוסים, חום גבוה המלווה בבלבול, בהקאות או בפריחה, קשיי נשימה, תגובה אלרגית המלווה בקוצר נשימה, בנפוחות באזור הפנים והצוואר או בפריחה ממושטת, כאבים חזקים בחזה או בבטן, דפיקות לב מהירות, חשד להרעלה על ידי בליעה, שאיפה או חשיפת העור, כוויות בפנים או כוויות גוף ממושטות, חבלה בעיניים כתוצאה מפציעה או מחדירת חומר זר, נפילה מגובה וחבלה בצוואר או בגב המלווה בהגבלה בתנועה.
- המטפל הרפואי הוא הסמכות הקובעת את דחיפות הפינוי ואת אמצעי הפינוי. אין למנהל הגן או לרכז הבית-ספרי או למי מטעמם כל סמכות לעכב את הפינוי. אם קבע המטפל הרפואי כי אין צורך בפינוי, אך להערכתם של מנהל הגן או של הרכז הבית-ספרי או מי מטעמם יש צורך בפינוי – יפונה התלמיד על פי שיקול דעתם ותחת אחריותם של מנהל הגן או הרכז הבית-ספרי. בכל מקרה של פינוי תלמיד, בשגרה או בחירום, על צוות ניצנים במסגרת ליידע את ההורים על הפינוי ולהסדיר ליווי לתלמיד על ידי מבוגר, אלא אם אחד מהורי התלמיד הגיע ללוות את ילדו.

טיפול חירום בשל מחלה כרונית או פתאומית בזמן פעילות

במקרה של ילד הנזקק לטיפול רפואי דחוף בעקבות מחלה כרונית כגון אפילפסיה, אסטמה וכדומה ויש צורך לפנותו לבית החולים, יפנה צוות ניצנים במסגרת למוקד מד"א ויודיע על הפינוי גם להורי התלמיד. במקרה זה יחול התשלום עבור הפינוי באמבולנס על ההורים.

רעיונות ויוזמות

”

כל מה שילד צריך זה מבוגר אחד שיאמין בו

הרב שלמה קרליבך

